

Strasbourg, 16.1.2018
COM(2018) 28 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Euroopa strateegia plasti kohta ringmajanduses

{SWD(2018) 16 final}

1. SISSEJUHATUS

Plast on meie majanduses ja igapäevaelus oluline ja laialt levinud materjal. Seda saab kasutada paljudel viisidel, millest on abi mitmesuguste ühiskonna keeruliste ülesannete lahendamisel. Kergete ja innovatiivsete materjalide kasutamisega autodes või lennukites on võimalik säästa kütust ja vähendada CO₂-heidet. Kõrgtehnoloogilised isolatsioonimaterjalid aitavad kokku hoida energiakulusid. Plastpakendid aitavad tagada toiduohutuse ja vähendada toidu raiskamist. Kombinatsioonis 3D-printimisega võivad biosobivad plastmaterjalid aidata päästa inimesi, sest võimaldavad meditsiinilist innovatsiooni.

Ent plasti toodetakse, kasutatakse ja kõrvaldatakse praegu liiga sageli viisil, mis ei luba ära kasutada ringmajanduspõhisema tegevuspõhimõtte majanduslikke eeliseid ning mis kahjustab keskkonda. Hädasti on vaja lahendada keskkonnaprobleemid, mis heidavad praegu suure varju plasti tootmisele, kasutamisele ja tarbimisele. Igal aastal jõuab ookeanidesse miljon tonni plastiprügi – see on üks silmatorkavamaid ja murettekitavamaid märke neist probleemidest ning põhjustab üldsuses üha suuremat muret.

Sellise keerulise väärtusahela ümberkujundamiseks ja selle toimimise parandamiseks peavad pingutama ja rohkem koostööd tegema kõik ahela peamised osalised alates plasti tootjatest kuni ringlussevõtjate, jaemüüjate ning tarbijateni. Samuti on selleks vaja innovatsiooni ja ühist arusaama, et soodustada õigeid investeeringuid. Plastitööstus on Euroopa majandusele väga tähtis ning seda säästvamaks muutes on võimalik luua uusi innovatsiooni, konkurentsivõime ja töökohtade loomise võimalusi kooskõlas ELi tööstuspoliitika uuendatud strateegia¹ eesmärkidega.

Komisjon võttis 2015. aasta detsembris vastu ELi ringmajanduse tegevuskava². Selles määras ta plasti prioriteetseks küsimuseks ja võttis kohustuse koostada strateegia, milles käsitletakse plastiga seotud probleeme kogu väärtusahelas, võttes arvesse nende kogu olulusringi. 2017. aastal kinnitas komisjon, et keskendub oma tegevuses plasti tootmisele ja kasutamisele ning teeb tööd selle nimel, et 2030. aastaks oleksid kõik plastpakendid ringlussevõetavad³.

ELil on parimad võimalused juhtida üleminekut tulevikuplastile. Käesoleva strateegiaga luuakse alus uuele plastimajandusele, milles võetakse plasti ja plasttoodete disainimisel ja tootmisel igati arvesse korduskasutamise, parandamise ja ringlussevõtuga seotud vajadusi ning arendatakse ja edendatakse säästvamaid materjale. See toob Euroopale kaasa suuremat lisaväärtust ja heaolu ning soodustab innovatsiooni. Selle abil väheneb plastireostus ning selle kahjulik mõju meie elule ja keskkonnale. Nende eesmärkide kaudu aitab kõnealune strateegia saavutada ka praeguse komisjoni seatud esmatähtsat ülesannet luua ajakohane, vähese CO₂-heitega ning ressursi- ja energiatõhus majandus ning annab ühtlasi konkreetse panuse 2030. aasta säästva arengu eesmärkide ja Pariisi kokkuleppe täitmisse.

Strateegias on esitatud peamised kohustused meetmete võtmiseks ELi tasandil. Kuid tegutsema peavad ka erasektor ning riikide ja piirkondade ametiasutused, linnad ja kodanikud. Samuti on vaja rahvusvahelist koostööd, et toetada muutusi ka väljaspool Euroopa piire. Kindlameelse ja ühise tööga saab Euroopa muuta probleemid võimalusteks ning anda eeskuju otsustavate meetmete võtmiseks kogu maailmas.

¹ COM(2017) 479.

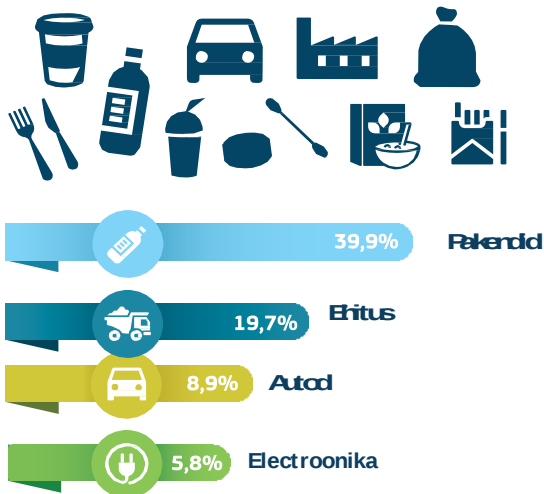
² COM(2015) 614.

³ Komisjoni 2018. aasta tööprogramm, COM(2017) 650.

2. PLASTIGA SEOTUD OLUKORD PRAEGU: PÕHIPROBLEEMID

PLASTINÕUDLUS EUROOPAS 2015. AASTAL

49 miljonit tonni

EL 28, Norra ja Šveits - Allikas: Plastics Europe (2016)

Viimasel viiekümnel aastal on plasti roll ja tähtsus meie majanduses pidevalt suurenenud. Maailmas on plastitootmine alates 1960ndatest kahekümnekordistunud, ulatudes 2015. aastal 322 miljoni tonnini. Järgmise 20 aasta jooksul peaks see omakorda kahekordistuma.

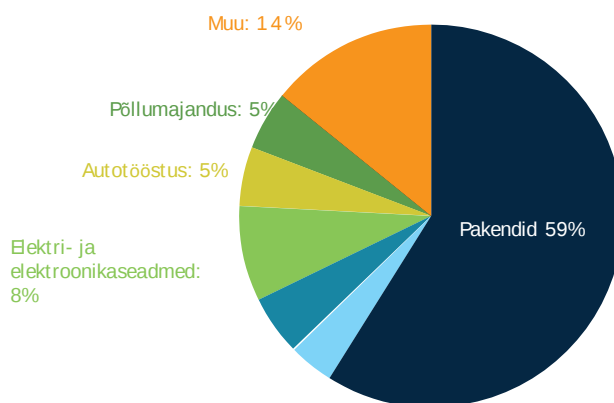
ELis töötab plastisektoris 1,5 miljonit inimest⁴ ja sektori käive oli 2015. aastal 340 miljardit eurot. ELis on küll plastitootmine viimastel aastatel püsinud muutumatuna, kuid ELi osa üleilmsel turul väheneb, sest plasti toodetakse mujal maailmas üha rohkem.

ELis on plastijäätmete ringlussevõtu võimalused ikka veel suuresti kasutamata. Oelusringi lõppu jõudnud plasti võetakse korduskasutusse ja ringlusse väga vähe, eriti võrreldes muude materjalidega, nagu paber, klaas või metallid.

Euroopas tekitatakse igal aastal umbes 25,8 miljonit tonni plastijäätmeid⁵. Vähem kui 30 % neist jäätmetest kogutakse ringlussevõtmiseks. Märkimisväärne osa sellest kogusest viiakse EList välja⁶ töötlemiseks kolmandates riikides, kus võivad kehtida teistsugused keskkonnanõuded.

Samal ajal on plastijäätmete prügilasse ladestamise ja põletamise määr endiselt suur (vastavalt 31 % ja 39 %) ning kuigi prügilasse on plastijäätmeid viimasel kümnendil ladestatud järjest vähem, on neid hakatud rohkem põletama. Hinnangute järgi läheb majanduse jaoks kaotsi 95 % plastpakendimaterjali väärtusest ehk 70–105 miljardit eurot aastas pärast seda, kui materjali on kasutatud vaid korra väga lühikese aja jooksul⁷.

PLASTIJÄÄTMETE TEKE ELis 2015. AASTAL

⁴ Sh toorainetootjad ja toodete valmistajad.

⁵ Allikas: Plastics Europe.

⁶ Allikas: Eurostat.

⁷ Ellen MacArthur Foundation, *The new plastics economy*, 2016

(https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/EllenMacArthurFoundation_TheNewPlasticsEconomy_Pages.pdf).

Nõudlus ringlussevõetud plasti järele moodustab praegu vaid ligikaudu 6 % plastinõudlusest Euroopas. Viimastel aastatel on plasti ringlussevõtu sektor ELis kannatanud madalate kaubahindade ja turuväljunditega seotud ebakindluse all. Sektori tuluväljavaated on olnud kehvad, mis on pidurdanud investeerimist uude plasti ringlussevõtu võimsusse.

On hinnatud, et **plasti tootmise ja plastijäätmete põletamise tõttu tekib maailmas umbes 400 miljonit tonni CO₂-heidet aastas**⁸. Ringlussevõetud plasti rohkem kasutades on võimalik vähendada plastitootmises sõltuvust fossiilkütuste kaevandamisest ja ammutamisest ning piirata CO₂-heidet⁹. Hinnangute järgi¹⁰ võiks kogu maailma kõigi plastijäätmete ringlussevõtmise korral igal aastal säästa energiat mahus, mis võrduks 3,5 miljardi barreli naftaga aastas.

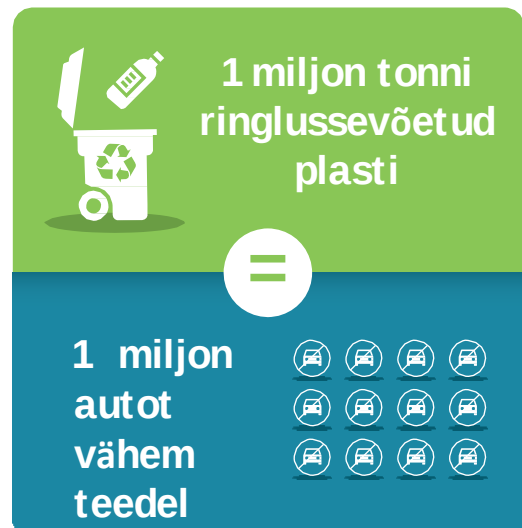
Töötatakse välja ka alternatiivseid lähteaineid (nt bioressursipõhine plast või süsinikdioksiidist või metaanist toodetud plast), millel on tavaplastiga samad kasutusvõimalused, kuid potentsiaalselt väiks

em

500 000 TONNI PLASTI OOKEANIDES

PLASTI RINGLUSSEVÕTU KASU CO₂ VÄHENDAMISEL

keskkonnamõju. Praegu on nende turuosa siiski väga väike. Selliste, kindlate tõendite kohaselt säästvamate alternatiivide kasutuselevõtt võib samuti aidata vähendada sõltuvust fossiilkütustest.

Väga suur kogus plastijäätmeid levib keskkonda nii maal kui merel olevatest allikatest, mis põhjustab märkimisväärset majanduslikku ja keskkonnakahju. **Maailmas satub igal aastal ookeanidesse 5–13 miljonit tonni plasti ehk 1,5–4 % maailma plastitoodangust**¹¹. Hinnanguliselt moodustab plast üle 80 % mereprügist. Merehoovustega liigub plastiprügi edasi, teinekord väga kiiresti. See võib uhtuda maapinnale,¹² laguneda mikroplastiks või moodustada ringhoovustesse kinni jäänud mereprügisaari. ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) raames on hinnatud kogu maailmas merekeskkondadele tekitatavat kahju vähemalt kaheksale miljardile USA dollarile aastas.

⁸ Ibid. Andmed on 2012. aasta kohta.

⁹ Hinnanguliselt hoitakse ühe tonni plasti ringlussevõtmisega ära umbes kaks tonni CO₂-heidet (vt http://presse.ademe.fr/wp-content/uploads/2017/05/FEDEREC_ACV-du-Recyclage-en-France-VF.pdf). Kui 2030. aastaks võetakse ringlusse 15 miljonit tonni plasti aastas (ehk umbes pool prognooside kohaselt tekitatavast plastijäätmete kogusest), hoitaks ära sama palju CO₂-heidet kui siis, kui teedel oleks 15 miljonit autot vähem.

¹⁰ A. Rahimi, J. M. García, *Chemical recycling of waste plastics for new materials production*, Nat. Chem. Rev. 1, 0046, 2017.

¹¹ Jambeck et al., *Plastic waste inputs from land into the ocean*, Science, veebruar 2015.

¹² Sh asustamata aladele, vt nt <http://www.pnas.org/content/114/23/6052.abstract>

ELis satub ookeanidesse 150 000–500 000 tonni¹³ plastijäätmeid aastas. See moodustab väikese osa kogu maailma mereprügist. Ometi jõuavad Euroopa allikatest pärit plastijäätmed eriti haavatavatesse merepiirkondadesse, näiteks Vahemerre ja Põhja-Jäämere osadesse. Hiljutiste uuringute kohaselt koguneb Vahemerre plasti koguses, mis on võrreldav plastikogusega suurima plastireostusega ookeanialadel. Plastireostus mõjutab ka Euroopa majandusvööndi alasid äärepoolseimates piirkondades Kariibi mere ning India, Vaikse ja Atlandi ookeani ääres. Peale keskkonna kahjustamise tekitab mereprügi majanduslikku kahju turismi-, kalandus- ja laevandussektoris. Näiteks on prügi maksumust ELi kalandusele hinnatud ligikaudu 1 %-le ELi laevade püügist saadud kogutulust¹⁴.

Probleemi süvendab veelgi see, et **iga aastaga tekitatakse üha rohkem plastijäätmeid** ning et järjest rohkem tarbitakse ühekordselt kasutatavat plasti, st pakendeid või muid tarbekaupu, mis visatakse ära pärast ühte lühikest kasutuskorda, võetakse harva ringlusse ja need lähevad tõenäoliselt prügiks. Selline plast hõlmab väikepakendeid, kotte ning ühekordselt kasutatavaid topsikuid, kaasi, kõrsi ja söögiriistu, mille valmistamiseks plasti laialdaselt kasutatakse tänu selle kergusele, odavusele ja praktilistele omadustele.

Juurde tekib ka uusi plasti keskkonda levimise allikaid, mis võib ohustada nii keskkonda kui ka inimeste tervist. **Mikroplast**, st tillukesed alla viie millimeetri suurused plastiosakesed, koguneb merre, kus mereelusolenditel on seda selle väiksuse tõttu lihtne alla neelata. Need osakesed võivad pääseda ka toiduahelasse. Hiljutiste uuringute käigus on leitud mikroplasti ka õhus, joogivees ja toidus, nagu soolas ja mees, ning sellise leviku mõju on veel teadmata.

Hinnanguliselt **satub ELis igal aastal keskkonda kokku 75 000–300 000 tonni mikroplasti¹⁵.** Väga palju mikroplasti tekib suuremate plastijäätmetükkide lagunemisest, kuid märkimisväärne kogus satub keskkonda ka vahetult, mistõttu on sellist mikroplasti levikut raskem jälgida ja ära hoida.

Suureneb biolagunevate omadustega plasti osa turul, mis toob kaasa nii võimalusi kui ka ohte. Kui tarbijate jaoks ei ole lisatud selgeid etikette või märgiseid või kui jäätmeid ei koguta ega töödelda vajalikul määral, võib see süvendada plasti levikut keskkonda ja tekitada probleeme mehhaanilisel ringlussevõtmisel. Teisalt aga võib biolaguneval plastil olla kindlasti oma roll teatavate rakenduste puhul ja innovatsioon selles valdkonnas on väga teretulnud.

Kuna plasti väärtusahelad muutuvad üha piiriülesemaks, tuleks plastiga seotud probleemide ja võimaluste käsitlemisel võtta arvesse **rahvusvahelisi arengusuundi**, sh Hiina hiljutist otsust keelata teatavat liiki plastijäätmete sissetoomine. Nende probleemide üleilmsest laadist ollakse üha teadlikumad, mida ilmestavad mereprügiga seotud rahvusvahelised algatused, nagu ÜRO rahvusvaheline partnerlus mereprügi alal¹⁶ ning G7 ja G20 koostatud tegevuskavad¹⁷. Ka ELi poolt 2017. aasta oktoobris korraldatud konverentsil „Meie ookean“ märgiti plastireostus ära kui üks peamisi surveallikaid heas seisundis ookeanidele. ÜRO Keskkonnaassamblee võttis 2017. aasta detsembris vastu mereprügi ja mikroplasti käsitleva resolutsiooni¹⁸.

¹³ <http://ec.europa.eu/environment/marine/good-environmental-status/descriptor-10/pdf/MSFD%20Measures%20to%20Combat%20Marine%20Litter.pdf>

¹⁴ Teadusuuringute Ühiskeskus, *Harm Caused by Marine Litter* („Mereprügi põhjustatud kahju“), 2016.

¹⁵ Allikas: Eunomia.

¹⁶ <https://www.unep.org/gpa/what-we-do/global-partnership-marine-litter>

¹⁷ https://www.g7germany.de/Content/EN/Anlagen/G7/2015-06-08-g7-abschluss-eng_en.html ja

https://www.g20.org/Content/DE/Anlagen/G7_G20/2017-g20-marine-litter-en.html?nn=2186554

¹⁸ UNEP/EA.3/L.20, vt <https://papersmart.unon.org/resolution/uploads/k1709154.docx>

3. PROBLEEMID VÕIMALUSTEKS EHK VISIOON PLASTI RINGMAJANDUSEST

Otsustuskindlad sammud elujõulisema ja säästvama plastimajanduse poole võivad kaasa tuua märkimisväärsed eelised. Et neid eeliseid ära kasutada, on Euroopal vaja strateegilist visiooni sellest, milline võiks plasti ringmajandus järgmistel kümnenditel välja näha. See visioon peab toetama investeerimist innovatiivsetesse lahendustesse ja aitama muuta tänased probleemid võimalusteks. EL pakub välja konkreetseid meetmed selle visiooni elluviimiseks, kuid et visioonist saaks tegelikkus, peavad meetmeid võtma kõik plasti väärtusahela osalised alates plasti tootjatest ja plastitoodete disaineritest kuni kaubamärgi omanike, jaemüüjate ning ringlussevõtjateni. Et tulemusi saavutada, on otsustav roll ka kodanikuühiskonnal, teadusringkondadel, äriühingutel ja kohalikel omavalitsustel, kes peaksid positiivsete muutuste toimumiseks tegema koostööd piirkondlike ja riikide valitsustega.

Visioon Euroopa uuest plasti ringmajandusest

Arukas, innovatiivne ja säästev plastitööstus, milles võetakse toodete disainimisel ja valmistamisel igati arvesse korduskasutamise, parandamise ja ringlussevõtiga seotud vajadusi, aitab Euroopas luua majanduskasvu ja töökohti ning vähendada ELis kasvuhoonegaaside heidet ja sõltuvust imporditud fossiilkütustest.

- Plast ja seda sisaldavad tooted disainitakse nii, et need oleksid vastupidavamad ning neid oleks võimalik paremini korduskasutada ja kvaliteetselt ringlusse võtta. 2030. aastaks on kõik ELi turule lastavad plastpakendid korduskasutatavad või neid on võimalik kulutõhusalt ringlusse võtta.
- Tootmises ja disainis tehtud muudatused võimaldavad kõigi peamiste rakenduste puhul plasti suuremal määral ringlusse võtta. 2030. aastaks võetakse ringlusse rohkem kui pool Euroopas tekitatavatest plastijäätmetest. Plastijäätmete eraldi kogumise määr on väga suur. Plastpakendijäätmeid võetakse ringlusse muude pakendimaterjalidega võrreldaval määral.
- ELi plasti ringlussevõtu võimsust on märkimisväärselt suurendatud ja ajakohastatud. 2030. aastaks on sortimis- ja ringlussevõtuvõimsus suurenenud neli korda võrreldes 2015. aastaga ning selle tulemusel on kõikjal Euroopas loodud 200 000 uut töökohta¹⁹.
- Tänu tõhusamale liigiti kogumisele ning innovatsiooni, oskustesse ja võimsuse suurendamisele investeerimisele on halvasti sorditud plastijäätmete eksport järk-järgult lõpetatud. Ringlussevõetud plastist on saanud tööstusele üha väärtuslikum lähteaine nii kodus kui ka võõrsil.
- Plasti väärtusahel on palju lõimitum ning keemiatööstus teeb plasti ringlusse võtvate ettevõtjatega tihedat koostööd, et aidata neil leida nende toodangule laiemat ja väärtuslikumat rakendust. Ringlussevõttu takistavad ained on asendatud või järk-järgult kasutuselt kõrvaldatud.
- Edukalt on loodud ringlussevõetud ja innovatiivse plasti turg, mille kasvuks on selged väljavaated, sest rohkem tooteid sisaldab ringlussevõetud materjali. Euroopas on nõudlus ringlussevõetud plasti järele suurenenud neli korda, mis tagab ringlussevõtusektorile stabiilse tulu ja selle suurenevale töötajaskonnale kindla töökoha.
- Plasti suurem ringlussevõtt aitab vähendada Euroopa sõltuvust imporditud fossiilkütusest ja CO₂-heidet kooskõlas Pariisi kokkuleppes tulenevate kohustustega.
- Plasti tootmiseks töötatakse välja ja kasutatakse innovatiivseid materjale ja alternatiivseid lähteaineid, mille kohta on kindlaid tõendeid, et need on taastumatutest allikatest

¹⁹ See võrdub umbes 500 uue sortimis- ja ringlussevõtukäitise ehitamisega (allikas: Plastics Recyclers Europe).

valmistatud alternatiividest säästvamad. Seeläbi toetatakse CO₂-heite vähendamiseks tehtavat tööd ja luuakse uusi kasvuvõimalusi.

- Euroopa kinnitab oma juhtrolli sortimis- ja ringlussevõtuseadmete ja -tehnoloogia vallas. Eksport suureneb käsikäes üleilmse nõudlusega olelusringi lõppu jõudnud plasti töötlemise säästvamate viiside järele.

Euroopas toetavad kodanikud, valitsused ja tööstussektor säästvamaid ja ohutumaid plasti tarbimise ja tootmise viise. See loob soodsa pinnase sotsiaalseks innovatsiooniks ja ettevõtluseks ning seega hulgaliselt võimalusi kõigile eurooplastele.

- Plastijäätmete teke on kasvust lahti seotud. Kodanikud teavad, et jäätmeteket tuleb vältida, ja teevad vastavaid valikuid. Tarbijatele kui väga olulistele osalistele on loodud stiimulid, neid on teavitatud tähtsaimatest eelistest ning neile on seega loodud võimalused üleminekule aktiivselt kaasa aidata. Luuakse paremaid disainilahendusi, uusi ettevõtlusmudeleid ja innovatiivseid tooteid, mis võimaldavad säästvamaid tarbimisviise.
- Paljud ettevõtjad tajuvad, et vajadus otsustavate sammude järgi plastijäätmetekke vältimiseks tähendab uusi äri võimalusi. Luuakse järjest rohkem uusi äriühinguid, kes pakuvad ringluspõhiseid lahendusi, näiteks pakenditega seotud pöördlogistika või ühekordselt kasutatava plasti alternatiivid, ja kes saavad kasu digiüleminekust.
- Plasti levik keskkonda väheneb märgatavalt. Tänu töhusatele jäätmekogumissüsteemidele ning väiksemale jäätmetekkele ja tarbijate suuremale teadlikkusele välditakse prügi teket ja tagatakse jäätmete nõuetekohane käitlemine. Merel asuvatest allikatest, nagu laevadelt, kalandusest ja vesiviljelusest, tekib märkimisväärselt vähem mereprügi. Puhtamad rannad ja mered soodustavad turismi ja kalandust ning aitavad säilitada hapraid ökosüsteeme. Kõik suuremad Euroopa linnad on palju puhtamad.
- Arendatakse innovatiivseid lahendusi, mille abil vältida mikroplasti sattumist merre. Mikroplasti päritolu, liikumisteede ja mõju kohta on rohkem teadmisi ning tööstussektor ja ametiasutused töötavad koos selle nimel, et hoida ära selle jõudmist ookeanidesse, õhku, joogivette või meie söögilauale.
- EL on asunud juhtima üleilmset tegevust, mille raames võtavad riigid abinõusid ja teevad koostööd, et peatada plasti pääsemine ookeanidesse, ning võtavad parandusmeetmeid juba kogunenud plasti kõrvaldamiseks. Parimaid tavasid levitatakse laialdaselt, teaduspõhised teadmised suurenevad, kodanikud annavad oma panuse ning uuendajad ja teadlased töötavad välja lahendusi, mida saab kõikjal maailmas kasutada.

4. EDASISED SAMMUD EHK KUIDAS MUUTA VISIOON TEGELIKKUSEKS

Kirjeldatud visiooni elluviimiseks on käesolevas strateegias pakutud välja põhjalik ELi meetmete kogum²⁰. Need meetmed töötatakse välja kooskõlas parema õigusloome põhimõtetega. Kõigile meetmetele, millel on tõenäoliselt märkimisväärne sotsiaalmajanduslik mõju, tehakse mõjuhinnaang. Tunnistades ühiste jõupingutuste tähtsust ja vajadust nende järele, on käesolevas strateegias kindlaks määratud ka riigisiseste ja piirkondlike ametiasutuste ning tööstussektori põhimeetmed²¹.

4.1 Plasti ringlussevõtu majandusliku külje ja kvaliteedi parandamine

Plasti ulatuslikuma ringlussevõtmisega võib kaasneda märkimisväärne keskkonna- ja majanduskasu. Plasti on võimalik suuremal, muude materjalidega võrreldaval määral ringlusse võtta vaid siis, kui parandada plasti ja plasttoodete tootmise ja disainimise viisi. Samuti on vaja

²⁰ Kõik ELi meetmed on loetletud I lisas.

²¹ Loetletud II lisas.

tihedamat koostööd kogu väärtusahelas, st alates tööstussektorist ning plasti tootjatest ja töötlejatest kuni ava- ja eraõiguslike jäätmekäitlusettevõtteni. Konkreetselt peaksid peamised osalised töötama koos, et

- parandada disaini ja toetada innovatsiooni, et plasti ja plasttooteid oleks hõlpsam ringlusse võtta;
- laiendada ja parandada plastijäätmete eraldi kogumist, et tagada ringlussevõttuga tegelevatele ettevõtetele kvaliteetne sisendmaterjal;
- laiendada ja ajakohastada ELis sortimis- ja ringlussevõtuvõimsust;
- luua ringlussevõtud plasti ja taastuvallikatest saadud plasti jaoks elujõulised turud.

Viimastel kuudel vahendas komisjon eri tööstussektoreid hõlmavat dialoogi ning kutsub nüüd osalenud sektoreid²² kiiresti võtma kõrgete eesmärkidega ja konkreetsed vabatahtlikud kohustused, et toetada käesolevat strateegiat ja selles sisalduvat visiooni aastaks 2030.

Nende eesmärkide saavutamise toetamiseks on komisjon juba teinud uute jäätmekäitluseeskirjade ettepaneku²³. Need eeskirjad hõlmavad selgemaid kohustusi riikide ametiasutustele suurendada liigiti kogumist, eesmarke ringlussevõtuvõimsusse investeerimise kannustamiseks ja segajäätmete töötlemise (nt põletamise) taristu ülevõimsuse vältimiseks ning ühtsemaid eeskirju laiendatud tootjavastutuse kasutamiseks. Komisjon on kaasseadusandjaid järjepidevalt üles kutsunud neid uusi eeskirju kiiresti vastu võtma. Need uued Euroopa õigusaktid peaksid pärast vastuvõtmist ja rakendamist aitama praegust olukorda märgatavalt parandada, suunates avaliku ja erasektori investeeringuid sinna, kus vaja. Siiski on vaja täiendavaid ja sihipärasemaid meetmeid, millega täiendada jäätmeid käsitlevaid õigusakte ja kõrvaldada konkreetselt plastisektoriga seotud tõkked.

Ringlussevõttu võimaldav disain

Praegu ei ole plasttoodete ja -pakendite tootjatel üldse mingeid või on vaid vähe stiimuleid võtta

PAREM TOOTEDISAIN **HÖLBUSTAB PLASTI RINGLUSSEVÕTTU**

See aitab säästa
77–120 eurot
iga tonni kogutud
plastijäätme kohta

Allikas: Ellen MacArthur Foundation (2016).

oma toodete disainimisel arvesse ringlussevõtu või korduskasutamisega seotud vajadusi. Plasti valmistatakse mitmesugustest polümeeridest väga kliendispetiifiliselt, lisades konkreetseid lisaaineid vastavalt iga tootja funktsionaalsetele ja/või esteetilistele nõuetele. Selline mitmekesisus võib muuta ringlussevõtu keerulisemaks ja kulukamaks ning mõjutada ringlussevõetud plasti kvaliteeti ja väärtust. Ka teatavad disainivalikud, millest mõni võib olla seotud turunduskaalutlustega (nt väga tumedate värvide kasutamine), võivad vähendada ringmaterjalide väärtust.

Plastpakendid on ringlussevõttu võimaldava disaini puhul esmatähtis valdkond. Praegu moodustavad plastpakendid ELis umbes 60 % tarbimisjärgsetest plastijäätmetest²⁴ ja tootedisain on ringlussevõtumäära suurendamisel üks

²² Dialoogis osalesid Plastics Europe, Euroopa plastitöötajate ühendus (European Plastics Converters, EuPC) ja Plastics Recyclers Europe.

²³ COM (2015) 593, COM (2015) 594, COM (2015) 595, COM (2015) 596.

²⁴ Allikas: Plastics Europe.

olulisemaid tegureid. On arvatud, et disaini parandamisega saaks plastpakendijäätmete ringlussevõtu kulusid vähendada poole võrra²⁵.

Komisjon tegi juba 2015. aastal ettepaneku, mille kohaselt tuleks 2025. aastaks võtta ringlusse vähemalt 55 % kõigist ELi plastpakenditest. Kui soovitakse saavutada suurem kvaliteetse ringlussevõtu määr, tuleb disainiküsimustega tegeleda palju süsteemsemalt.

ELi meetmed on väga tähtsad, et toetada disaini täiustamist ja säilitada ühtlasi siseturg. Komisjon teeb tööd, et vaadata läbi pakendite turule laskmise põhinõuded²⁶. Eesmärk on tagada, et 2030. aastaks on kõik ELi turule lastavad plastpakendid korduskasutatavad või hõlpsasti ringlusse võetavad²⁷. Sellega seoses uurib komisjon ka seda, kuidas võiks saavutada laiendatud tootjavastutust käsitlevate uute eeskirjade võimalikult suur mõju, ja toetab säästvaimaid disainivalikuid soodustavate majandusstiimulite arendamist. Samuti hindab ta võimalust kehtestada uus plastpakendite ringlussevõtu eesmärk, mis sarnaneks 2015. aastal muude pakendimaterjalide jaoks välja pakutud eesmärkidega.

Ka ehitussektoris ning auto-, mööbli- ja elektroonikatööstuses leidub plastile olulist rakendust ning need sektorid on märkimisväärne allikas plastijäätmetele, mida võiks ringlusse võtta. Nende rakenduste puhul takistab suuremat ringlussevõttu paljuski see, et puudub teave probleemsete kemikaalide (nt leegiaeglustite) võimaliku sisalduse kohta. Komisjon teeb kemikaali-, jäätme- ja tootepoliitika seost käsitlevate meetmete raames ettepaneku hoogustada tööd, et selgitada välja võimalikud viisid, kuidas kemikaale ringlusse võetavas materjalis hõlpsamini kindlaks teha. Eesmärk on lihtsustada selliste ainete töötlemist või kõrvaldamist ringlussevõtu ajal ning tagada seega tervise ja keskkonna hea kaitse.

Komisjon on ka edaspidi valmis töötama ökodisaini direktiivi alusel vajaduse korral välja tootenõudeid, milles võetakse arvesse ringmajanduse aspekte, sh ringlusse võetavust²⁸. See võimaldab hõlpsamini ringlusse võtta plasti, mida kasutatakse mitmesugustes elektriseadmetes ja elektroonikakaupades. Komisjon on juba välja pakkunud kohustuslikud tootedisaini- ja -märgistusnõuded, et kuvareid (nt arvutite või televiisorite lameekraane) oleks lihtsam ja ohutum demonteerida, korduskasutada ja ringlusse võtta. Ka komisjoni koostatud ökomärgise ja keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriumid sisaldavad plasti ringlussevõttu parandavaid kriteeriume (nt suurte plastosade märgistamine sortimise hõlbustamiseks, plastpakendite disainimine ringlusse võetavust silmas pidades ning mööblis ja arvutites kasutatavate osade disainimine selliselt, et neid oleks lihtne demonteerida).

Suurem nõudlus ringlusse võetud plasti järele

Väike nõudlus ringlusse võetud plasti järele on veel üks suur tõke, mis ei lase plasti väärtusahelat muuta. ELis kasutatakse ringlusse võetud plasti uutes toodetes vähe ja sageli vaid vähese väärtusega või niširakendustes. Turuväljundite ja tulususega seotud ebakindlus on hoidnud tagasi investeringuid, mida on vaja ELis plasti ringlussevõtu võimsuse suurendamiseks ja ajakohastamiseks ning innovatsiooni hoogustamiseks. Hiljutised arengusuunad rahvusvahelises kaubanduses ehk ringlusse võtmiseks kogutud plastijäätmete ekspordi võimaluste piiramine²⁹ on andnud veelgi tungivama põhjuse arendada ringlusse võetud plastile Euroopa turgu.

²⁵ Ellen MacArthur Foundation, *The New Plastics Economy: Catalysing action*, jaanuar 2017.

²⁶ Direktiiv 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta.

²⁷ St neid on võimalik kulutõhusalt ringlusse võtta.

²⁸ Direktiiv 2009/125/EÜ, mis hõlmab kõiki energiamõjuga tooteid.

²⁹ Elkkõige Hiina hiljutised teadaanded otsusest keelata teatavat liiki plastijäätmete sissetoomine – vt punkt 4.4.

Üks põhjuseid, miks ringlussevõetud plasti vähe kasutatakse, on paljude kaubamärgiomanike ning tootjate kõhklused, kas ringlussevõetud plast vastab nende vajadusele saada alati ja suures koguses materjali, mis vastab pidevalt samadele kvaliteedinõuetele. Plasti võtavad sageli ringlusse väikesed ja üldjuhul piirkondlikud käitajad ning tegevuse ulatuslikumaks ja standardsemaks muutmine aitaks turul sujuvamalt toimida. Seda arvestades kohustub komisjon tegutsema koos Euroopa Standardikomiteega ja tööstussektoriga selle nimel, et töötada välja sorditud plastijäätmete ja ringlussevõetud plasti kvaliteedi normid.

Ringlussevõtu suurem lõimimine plasti väärtusahelasse on väga tähtis ja seda võiksid hõlbustada keemiatööstuse plastitootjad. Nende kogemused ja tehnoloogiaalane oskusteave võiksid aidata saavutada kõrgemaid kvaliteedistandardeid (nt toiduga kokku puutuvate toodete puhul) ja koondada ringlussevõetud lähteainete pakkumist.

Mõnel juhul võib takistuseks osutuda ka ringlussevõetud plasti keemiline koostis ja sellise plasti sobivus kavandatud kasutusotstarveteks. Juhuslik saastumine³⁰ või teabe puudumine probleemsete kemikaalide võimaliku sisalduse kohta on probleem, mis puudutab mitmesuguseid plastijäätmevooge. Selline ebakindlus võib pärssida soovi kasutada ringlussevõetud plasti mitmesugustes uutes toodetes, millele kehtivad erilised ohutusnõuded. Komisjonil on kavas käsitleda mõnda neist küsimustest kemikaali-, jäätme- ja tootepoliitika seoseid käsitlevas töös, mis aitab seega otseselt suurendada ringlussevõetud plasti kasutuselevõttu. Samuti rahastab komisjon programmi „Horisont 2020“ alusel teadus- ja innovatsiooniprojekte, milles käsitletakse saasteainete paremat kindlakstegemist ja plastijäätmete saastest puhastamist.

Seoses ringlussevõetud plasti kasutamisega toiduga kokkupuutuvates toodetes (nt joogipudelites) on eesmärk seada esikohale ranged toiduohutusnormid ning kehtestada ühtlasi selge ja usaldusväärne raamistik ringmajanduslahendustega seotud investeeringuteks ja innovatsiooniks. Seda silmas pidades on komisjonil kavas kiiresti lõpule viia rohkem kui saja ohutu ringlussevõtuprotsessi lubamise menetlused. Koostöös Euroopa Toiduohutusametiga hindab komisjon samuti, kas võiks olla mõeldav kasutada ohutult ka muid ringlussevõetud plastmaterjale,³¹ näiteks saasteainete täpsema kirjeldamise abil.

Koguse ja kvaliteediga üksi ei saa aga täielikult seletada ringlussevõetud plasti praegust väikest turuosa. Ringlussevõetud materjali suuremat kasutuselevõttu takistab ka tootjate vastuseis muutustele ja teadmiste puudumine suletud ahelas ringlussevõetava plasti lisaeelistest.

Euroopas on näiteid edukatest äripartnerlustest tootjate ja plasti ringlusse võtvate ettevõtjate vahel (nt autotööstuses), mis tähendab, et kvantiteedi- ja kvaliteediprobleeme saab seljatada, kui teha vajalikke investeeringuid. Nende takistuste kõrvaldamiseks ja enne õigusmeetmete kaalumist algatab komisjon kogu ELi hõlmava kohustustekampaania tagamaks, et 2025. aastaks leiaks ELi turul müüdavates uutes toodetes kasutust kümme miljonit tonni ringlussevõetud plasti. Kiirete ja käegakatsutavate tulemuste saavutamiseks on see algatus mõeldud nii era- kui ka avaliku sektori osalistele, keda kutsutakse üles võtma 2018. aasta juuniks olulised kohustused. Üksikasjad on III lisas.

Et ringlussevõetud plasti turule lõimimist veelgi rohkem toetada, kaalub komisjon ka sihipärasemat sektoripõhist sekkumist. Näiteks on teatavate ehitussektoris ja autotööstuses

³⁰ Ringlussevõetava materjali saaste võib pärineda mitmesugustest allikatest (nt võõrised, kasutusetapp, väärkasutus, lagunemine, materjalide ebaõige eraldamine, varasemast ajast jäänud ained või ristsaastumine jäätmete kogumise ajal). Sellised juhuslikud saasteained võivad mõjutada ringmaterjalide kvaliteeti ja ohutust.

³¹ St muu plast kui PET või plast, mis ei ole pärit suletud ahelaga korduskasutamiskäitlustest.

levinud rakenduste puhul olemas head eeldused ringlussevõetud materjali kasutuselevõtuks³² (nt isolatsioonimaterjalides, torudes, välimööblis või armatuurlaudadel). Komisjon uurib sellise kasutuselevõtu edendamise konkreetseid viise ehitustooteid ja romusõidukeid käsitlevate ELi eeskirjade käimasolevate ja eelseisvate hindamiste käigus. Tulevases pakendite ja pakendijäätmete direktiiviga seotud töös kaalutakse ka majandusvahendite kasutamist, et tunnustada ringlussevõetud materjali kasutamist pakendisektoris. Peale eelkirjeldatu töötab komisjon ka selle nimel, et kaasata ringlussevõetud materjal keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriumidesse.

Majandusstiimulite ja riigihangete kaudu saavad palju ära teha ka riikide valitsused. Prantsusmaa süsteem ORPLAST³³ ja Itaalia uued riigihankeid käsitlevad eeskirjad on kaks head näidet selle kohta, mida on võimalik riigi tasandil teha. Käesoleva strateegia eesmärgi saavutamist saavad toetada ka kohalikud omavalitsused tööde, kaupade ja teenuste ostmisel.

Parem ja ühtsem liigiti kogumine ja sortimine

Ulatuslikumat ja paremat plasti ringlussevõttu takistab ka liigiti kogumise ja sortimise ebapiisav maht ja kvaliteet. Sortimine on väga tähtis ka selleks, et vältida saasteainete sattumist ringlusse ja tagada ringlussevõetud materjalide vastavus rangetele ohutusnõuetele. Riikide ja piirkondade ametiasutustel ja kohalikel omavalitsustel on koostöös jäätmekäitlejatega täita oluline roll, et suurendada üldsuse teadlikkust ja tagada kvaliteetne liigiti kogumine. Selles töös võivad olla suureks toeks laiendatud tootjavastutuse süsteemide raames kogutud rahalised vahendid. Väga suurt ringlussevõttu võivad aidata saavutada ka pandisüsteemid.

Kogumis- ja sortimissüsteemide killustatuse ja nendevaheliste erinevuste vähendamisega saaks märkimisväärselt parandada plasti ringlussevõtu majanduslikku külge, säästes seega sada eurot ühe tonni kogutud materjali kohta³⁴. Et soodustada kõikjal ELis ühtlasemaid ja tõhusamaid tavasid, annab komisjon välja uued juhised jäätmete liigiti kogumise ja sortimise kohta. Veelgi enam, ta toetab Euroopa Parlamenti ja nõukogu kindlalt nende käimasolevates jõupingutustes muuta jäätme-eeskirju, et tagada plasti eraldi kogumise suhtes praegu kehtivate kohustuste parem rakendamine.

4.2 Plastijäätmete ja prügistamise vähendamine

Kui soovime muuta plasti olelusringi tõeliselt ringluspõhiseks, tuleb lahendada suureneva plastijäätmetekke ja selliste jäätmete keskkonda sattumise probleem. Praegu kahjustab plastiprügi tekitamine ja plastijäätmete keskkonda sattumine loodust, tekitab majanduslikku kahju turismile, kalandusele ja laevandusele ning võib mõjutada inimeste tervist toiduahela kaudu.

³² Erinevalt muudest rakendustest (nt pakenditest) ei ole esteetilised nõuded nende puhul sama tähtsad ning tervist mõjutav kokkupuude ja kokkupuude keskkonnaga on tavaliselt väiksem. Lisaks on Euroopa Standardikomitee juba töötanud välja hindamisstandardid, mille alusel tehakse kindlaks ringlussevõetud materjalides esineda võivad ohtlikud materjalid.

³³ <https://appelsaprojets.ademe.fr/aap/ORPLAST2017-68>

³⁴ Ellen MacArthur Foundation, *The New Plastics Economy: Catalysing action*, jaanuar 2017.

Plastijäätmete keskkonda sattumise vältimine

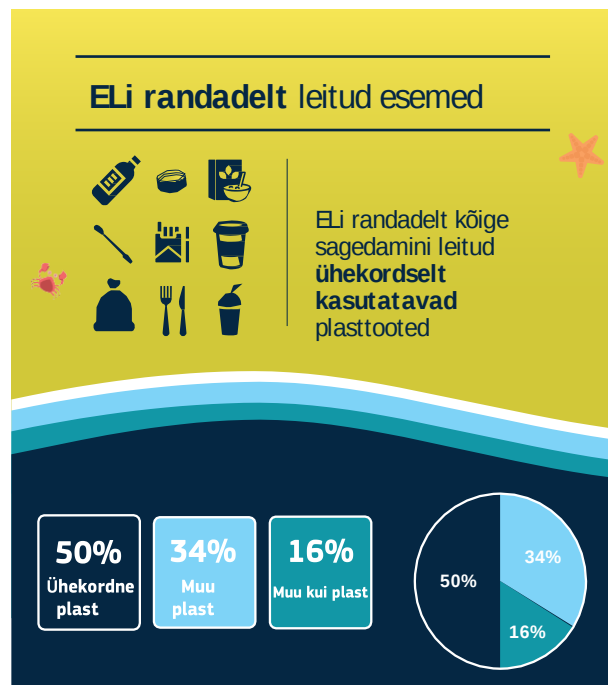
Plasti üha suureneva kasutamisega lühikese kasutusajaga toodetes tekib suures koguses plastijäätmeid. Väga palju keskkonda levivast plastist on ühekordselt kasutatavad plasttooted, sest neid võib olla raske ringlusse võtta ning neid kasutatakse sageli mujal kui kodus ja visatakse ära. Need tooted kuuluvad randadelt kõige sagedamini leitud esemete hulka ja moodustavad hinnanguliselt poole mereprügist³⁵.

Toidu ja joogi käigupealt tarbimise suurenemine soodustab ühekordselt kasutatava plasti laialdasemat kasutamist ning seega probleem ilmselt süveneb. Kui jäätmekäitlus ei ole heal tasemel, võivad ka kogutud plastijäätmed pääseda keskkonda. Plasti keskkonda sattumist võib aidata vähendada see, kui võtta rohkem ringlusse põllumajanduses kasutatud plasti (nt plastist multšikiled või kasvuhooned). Siinkohal on mitmes riigis olnud tulemuslikud laiendatud tootjavastutuse süsteemid.

Palju mereprügi tekib ka merel asuvatest allikatest. Merre jäetud püügivahendid võivad olla eriti kahjulikud, sest mereloomad võivad neisse kinni jääda.

Plastijäätmete ja -reostuse piiramine on raske ülesanne, arvestades selle hajusust ning seost ühiskonnatrendidega ja üksikisikute käitumisega. Tarbijatel ega tootjatel ei ole selget stiimulit hakata kasutama lahendusi, mille mõjul tekib vähem jäätmeid või prügi.

EL on juba astunud samme ja kehtestanud liikmesriikidele nõuded võtta meetmeid, millega vähendada plastkottide tarbimist³⁶ ning seirata ja vähendada mereprügi³⁷. ELi rahaliste vahenditega toetatakse ka üleilmseid, riigisiseseid ja piirkondlikke meetmeid, et hankida teavet mereprügi suureneva tekke kohta ning selle vastu võidelda³⁸. Jäätmete keskkonda levimise vältimiseks on tähtsad ka ELi eeskirjad, millega toetatakse suuremat ringlussevõttu ja tõhusamaid jäätmekogumissüsteeme. Lisaks soodustab komisjon peatse seadusandliku ettepanekuga joogiveedirektiivi läbivaatamise kohta ELi kodanike juurdepääsu kraaniveele, tänu millele läheb vaja vähem pakendeid pudelivee tootmiseks. Ökomärgise ja keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriumidega edendatakse korduskasutatavate toodete ja pakendite kasutamist³⁹.

Allikas: Teadusuuringute Ühiskeskus, Euroopa Komisjon (2017).

³⁵ Teadusuuringute Ühiskeskus, *Top Marine Beach Litter Items in Europe* („Euroopa sagedaimad mererandadelt leitud prügiesemed“), 2017.

³⁶ Direktiiv (EL) 2015/720, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ seoses õhukeste plastkandekottide tarbimise vähendamisega.

³⁷ Direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik.

³⁸ Näiteks katsetatakse põhjapolaarpiirkonnas algatuse INTERREG alla kuuluva projekti „Circular Ocean“ raames uusi võimalusi, kuidas kasutada vanu kalapüügivõrke, sh vahendina, millega eemaldada veest saateaineid (<http://www.circularocean.eu/>). Läänemere piirkonnas selgitatakse projekti „BLASTIC“ raames välja linnapiirkondades asuvaid võimalikke prügi allikaid ja jälgitakse prügi taset veekeskkonnas (<https://www.blastic.eu/>). Mõlemat projekti toetab Euroopa Regionaalarengu Fond.

³⁹ Näiteks piiratakse turismi suhtes kehtivate ökomärgise kriteeriumidega ning toidu- ja toitlustusteenuste suhtes kehtivate keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriumidega ühekordselt kasutatava plasti kasutamist toitlustusteenuste pakkumisel.

ELi ja liikmesriikide tasandil on võimalik välja töötada lisameetmeid, millega vähendada tarbetut plastijäätmete (eriti ühekordselt kasutatavatest toodetest või liigsest pakendamisest tulenevate jäätmete) teket ja kannustada pakendite korduskasutamist. Juba on alustatud analüüsiga ja sealhulgas algatatud avalik konsultatsioon selle kohta, milline peaks olema ühekordselt kasutatava plasti kohta praeguse komisjoni poolt esitatava ELi seadusandliku algatuse kohaldamisala, ning selles töös järgitakse sama käsitlust kui õhukeste plastkandekottide puhul ja uuritakse käitumisteadusel põhinevat asjakohast tõendusmaterjali⁴⁰. Samuti uurib komisjon ELi tasandil maksumeetmete võtmise otstarbekust⁴¹. Lisaks käsitleb ta liigse pakendamise küsimust pakendite suhtes kohaldatavate oluliste nõuete tulevase läbivaatamise jooksul.

Riikide tasandil rakendatavate laiendatud tootjavastutuse süsteemide kaudu on samuti võimalik rahastada plastiprügi piiramise meetmeid. Sihtotstarbelised pandisüsteemid võivad aidata vähendada prügistamist ja soodustada ringlussevõttu ning on juba aidanud mitmes riigis saavutada suure joogipakendite kogumise määra⁴².

Ametiasutused võivad korraldada teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, võtta prügistamise vältimise meetmeid ja kavandada randade puhastamise projekte ning saada selleks toetust ELi rahalistest vahenditest, näiteks Euroopa solidaarsuskorpuse kaudu. Komisjon esitas 30. mail 2017 ettepaneku laiendada ja tugevdada Euroopa solidaarsuskorpust ning eraldada selleks 341,5 miljoni eurot aastateks 2018–2020⁴³. See tähendab, et lähitulevikus on noortel kõikjal ELis veelgi rohkem võimalusi lüüa aktiivselt kaasa käesoleva strateegia eesmärgi täitmisel ja seda eesmärki toetada.

Et vähendada laevajäätmete merreheitmist, esitab komisjon koos käesoleva strateegiaga seadusandliku ettepaneku sadama vastuvõtuseadmete ja -rajatiste kohta⁴⁴. See sisaldab meetmeid, millega tagatakse, et laevadel tekitatud või merel kogutud jäätmed viiakse maale ja neid käideldakse nõuetekohaselt. Sellele tuginedes koostab komisjon ka sihipäraseid meetmeid, millega vähendada püügivahendite kaotamist või jätmist merre. Uuritavad võimalused on pandisüsteemid, laiendatud tootjavastutuse süsteemid ja ringlussevõttueesmärgid. Komisjon uurib ka vesiviljeluse mõju mereprügi tekkele ja kaalub mitmesuguseid meetmeid, millega viia miinimumini vesiviljelusest tulenev plastikadu⁴⁵. Samuti jätkab ta tööd, et suurendada teadmisi mereprügist ja parandada selle koguse kindlakstegemist. See on oluline, kuid sageli tahaplaanile jäetud viis, kuidas toetada tulemuslikke ennetus- ja taastamismeetmeid.

Nende ennetusmeetmete täiendamiseks toetatakse ELi rahalistest vahenditest meetmeid, millega eemaldada ookeanides leiduvat plasti, ja sellise eemaldamise uuenduslikke tehnikaid^{46 47}. Lõpetuseks tuleb tõdeda, nagu on märgitud ka punktis 4.4, et rahvusvahelised meetmed on

⁴⁰ Teadusuuringute Ühiskeksus teeb eri valdkondades käitumisuuringuid, et paremini mõista käitumise ajendeid ja alternatiivsete lahenduste suhtelist mõjusust.

⁴¹ Võimaliku tasu üksikasjad tuleks otsustada selle põhjal, milliseks hinnatakse selle panust strateegia eesmärkide saavutamisse. Ühtlasi võiks sellist tasu kaaluda 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamisel ühe võimaliku tuluallikana ELi eelarve jaoks.

⁴² Viies parimate tulemustega liikmesriigis, kus kasutatakse PET-pudelite jaoks pandisüsteeme (Saksamaal, Taanis, Soomes, Madalmaadel ja Eestis), oli 2014. aastal PET-pudelite kogumise keskmine määr 94 %.

⁴³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2017:262:FIN>

⁴⁴ COM (2018) 33, milles käsitletakse sadama vastuvõtuseadmeid ja -rajatise laevajäätmete üleandmiseks ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/59/EÜ ning muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ ja direktiivi 2010/65/EL.

⁴⁵ Sh vesiviljelusrajatise käsitleva parima võimaliku tehnika viitedokumentide võimalik vastuvõtmine.

⁴⁶ Vt nt programmi „Horisont 2020“ alusel välja kuulutatud projektikonkurss, mille eesmärk on arendada ja ulatuslikumalt kasutusele võtta innovatiivseid protsesse mere prügist ja saasteainetest puhastamiseks:

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/bg-07-2017.html>.

⁴⁷ <https://ec.europa.eu/easme/en/information-day-blue-growth-calls-under-emff>

endiselt esmatähtsaks selleks, et kõrvaldada ookeanidesse sattuvate plastijäätmete olulisimad allikad, st puudused arenguriikide ja tõrjaka turumajandusega riikide jäätmekäitlustaristust.

Biolagunevate omadustega plasti käsitleva selge õigusraamistiku kehtestamine

Arvestades plasti laialdast levimist keskkonda ja selle kahjulikku mõju, on otsitud lahendusi biolaguneva ja kompostitava plasti väljatöötamiseks. Sihipärased rakendused, nagu kompostitavate plastkottide kasutamine orgaaniliste jäätmete eraldi kogumiseks, on andnud häid tulemusi, ning konkreetsetele rakendustele on kehtestatud või töötatakse välja norme.

Enamik praegusest biolagunevaks märgistatud plastist laguneb aga üldiselt vaid eritingimustes, mida ei pruugi alati looduskeskkonnas olla, ja võib seega ikkagi kahjustada ökosüsteeme. Eriti suuri probleeme valmistab biolagunemine merekeskkonnas. Samuti ei pruugi sobida kompostitavaks märgistatud plast kodus kompostimiseks. Kui kompostitav ja tavaplast segamini ringlusse võtta, võib see mõjutada ringlussevõtmisel saadud materjalide kvaliteeti. Tarbijarakenduste puhul on oluline, et on olemas hästtoimiv orgaaniliste jäätmete eraldi kogumise süsteem.

Tähtis on tagada, et tarbijatele antakse selget ja õiget teavet ning et biolagunevat plasti ei pakuta välja prügistamisvastase lahendusena. Siin võib aidata selle selgitamine, millist plasti võib märgistada kompostitavaks ja millist biolagunevaks ning kuidas seda plasti tuleks pärast kasutamist käidelda. Tuleks kindlaks teha keskkonnale selgelt kasulikud rakendused ning nende puhul kaalub komisjon meetmeid, mille abil soodustada innovatsiooni ja turu arenemist õiges suunas. Et võimaldada nõuetekohast sortimist ja vältida valesid keskkonnaväiteid, teeb komisjon kompostitava ja biolaguneva plasti määratlemise ja märgistamise ühtlustatud eeskirjade ettepaneku. Samuti töötab ta välja olelusringi hindamise põhimõtted, et teha kindlaks tingimused, mille korral biolaguneva või kompostitava plasti kasutamine toob kasu, ning selliste rakenduste kriteeriumid.

On leitud, et teatavatel alternatiivsetel materjalidel, millel on väidetavalt biolagunemisomadused, nt oksüdantide toimel lagunev plast, ei ole tegelikult ühtegi tõendatud keskkonnamääramise tavaplasti ees, ehkki samas põhjustab muret nende kiire lagunemine mikroplastiks. Seetõttu on komisjon alustanud tööd, mille eesmärk on piirata oksüdantide toimel laguneva plasti kasutamist ELis⁴⁸.

Suurenev mikroplastiprobleem

Mikroplasti lisatakse kavatsuslikult teatavat liiki toodetesse (nt kosmeetika, puhastusained, värvid) või see võib laiali levida plastgraanulite tootmise, veo ja kasutamise käigus või tekkida toodete, nt rehvide, värvide ja sünteetiliste riiete kasutamisest tuleneval kulumisel.

Toodetesse kavatsuslikult lisatud mikroplast moodustab suhteliselt väikese osa kogu meres olevast mikroplastist. Ent arvestades, et seda on suhteliselt lihtne vältida, ja reageerides üldsuse murele, on mitmes riigis juba võetud meetmeid sellise mikroplasti kasutamise piiramiseks⁴⁹ ning ka kosmeetikatööstus on võtnud vabatahtlikke meetmeid. Mitmes liikmesriigis kaalutakse või kavandatakse keeldusid ja see võib killustada siseturgu. Seepärast on komisjon kooskõlas kemikaalimääruse REACH menetlustega, millega piiratakse keskkonda või tervist ohustavate

⁴⁸ Komisjon on kooskõlas kemikaalimääruse REACH menetlustega, millega piiratakse keskkonda või tervist ohustavaid aineid, palunud Euroopa Kemikaaliametil läbi vaadata ELi tasandi õigusmeetmete võtmise teaduslikud alused.

⁴⁹ Ameerika Ühendriikides ja Kanadas on kehtestatud keelud mikroplasti kasutamisele teatavates isikliku hügieeni toodetes ning mitu ELi liikmesriiki on teavitanud komisjoni õigusakti eelnõudest mikroplasti keelamiseks teatavates kosmeetikatoodetes. Nõukogu on kutsunud komisjoni üles võtma meetmeid eelkõige kosmeetikast ja puhastusainetest pärit mikroplasti suhtes.

ainete kasutamist, alustanud kavatsuslikult lisatud mikroplasti kasutamise piiramise protsessi ning palunud selleks Euroopa Kemikaaliametil läbi vaadata ELi tasandi õigusmeetmete võtmise teaduslikud alused⁵⁰.

Et parandada arusaamist mikroplasti allikatest ja mõjust, sh mõjust keskkonnale ja tervisele, ning töötada välja innovatiivseid lahendusi mikroplasti leviku vältimiseks, on vaja teha rohkem uurimistööd (vt punkt 4.3). Need lahendused võivad hõlmata viise, kuidas mikroplasti reoveepuhastusjaamades paremini kätte saada, aga ka konkreetselt iga allikaga seotud meetmeid. Ühe tööstussektoriülese lepingu⁵¹ alusel, mille eesmärk on vältida mikroplasti veekeskkonda sattumist sünteetiliste tekstiilide pesemisel, on kavas koostada 2018. aastal esimesed ettepanekud katsemeetodite kohta. Komisjon omalt poolt kaalub selliseid meetmeid nagu rehvide märgistamine ja neile erinõuete kehtestamine, parem teave ja miinimumnõuded mikrokiu eraldumise kohta tekstiilidest ning plastgraanulite kao vähendamise meetmed. Parandusmeetmetega seotud kulude katmiseks võib vajaduse korral kaaluda ka laiendatud tootjavastutuse süsteemi. Veel tuleb jälgida ka joogivees esinevat mikroplasti, mille mõju inimeste tervisele on alles teadmata.

4.3 Ringluspõhiseid lahendusi võimaldava innovatsiooni ja investeerimise soodustamine

Käesoleva strateegia eesmärkide saavutamiseks on vaja suuri investeringuid nii taristusse kui ka innovatsiooni. Ainuüksi plasti ringlussevõtiga seotud kõrgete eesmärkide saavutamiseks on hinnangute järgi vaja täiendavalt investeerida 8,4–16,6 miljardit eurot⁵². Seepärast on käesoleva strateegia rakendamisel kesksel kohal investeerimist ja innovatsiooni võimaldava raamistiku loomine.

Innovatsioon on väga oluline plasti väärtusahela ümberkujundamist võimaldav tegur: innovatsiooni tulemusel võib vähendada olemasolevate lahenduste kulusid, leida uusi lahendusi ja võimendada võimalikku kasu väljaspool Euroopa piire. Ehkki EL võib olla võimaldaja, peavad Euroopa ettevõtjad investeerima tulevikku ja kinnitama oma juhtrolli plasti väärtusahela ajakohastamisel.

Kõrgetasemelise sortimise, keemilise ringlussevõtu ja täiustatud polümeeridisainiga seotud innovatiivsetel lahendustel võib olla suur mõju. Näiteks võimaldaks uute tehniliste lahenduste, nt digitaalse vesimärgistamise ulatuslikum kasutuselevõtt hoopis paremat materjalide sortimist ja jälgitavust, nõudes samas väikseid uuendamiskulusid. Teadusuuringud ja innovatsioon võivad olla abiks ka plastijäätmete ja mikroplastireostuse vältimisel. Komisjon peab eriti oluliseks selliste materjalidega seotud innovatsiooni, mis on mere- ja magevees täiesti biolagunevad ning kahjutud keskkonnale ja ökosüsteemidele. Uutest tegevuspõhimõtetest, näiteks innovatiivsete ärimudelite loomisest, pöördlogistikast või säästvust arvestavast disainist, võib olla palju abi, et viia miinimumini plastijäätmed nende tekkekohas, ning saada ühtlasi täiendavat majanduslikku, keskkonnavalast ja sotsiaalset kasu. Rohkem teadusuuringuid on vaja veel selleks, et koguda teadmisi mikroplasti võimalikust mõjust tervisele ja töötada välja paremaid seirevahendeid.

Et vältida fossiilsete ressursside kasutamist, võib arendada alternatiivseid lähteaineid, sh bioressursipõhiseid lähteaineid ja gaasilisi jäätmeid (nt süsinikdioksiid või metaan). Praegu on

⁵⁰ Selle põhjal peab kemikaaliamet algatama piiramisprotsessi kaheteist kuu jooksul, kui tingimused on täidetud.

⁵¹ Lepingule on alla kirjutanud viis tööstusliitu: AISE, CIRFS, EOG, EURATEX ja FESI.

⁵² Deloitte, Increased EU Plastics Recycling Targets: Environmental, Economic and Social Impact Assessment („Suuremad ELi plasti ringlussevõtu eesmärgid: keskkonna-, majandus- ja sotsiaalmõju hinnang“), 2015.

nende lähteainete osa turul väike, aga see suureneb⁵³. Nende maksumus võib takistada laialdasemat kasutamist; bioressursipõhise plasti puhul on samuti tähtis tagada, et see tooks tegelikku keskkonnakasutusse võrreldes taastumatutest allikatest valmistatud alternatiividega. Selleks on komisjon alustanud teadmiste kogumist selle kohta, milline on plastitootmisel kasutatud alternatiivsete lähteainete, sh biomassi mõju olelusringi jooksul. Saadaolevate teadusandmete põhjal uurib komisjon võimalusi, kuidas toetada plastitootmisel kasutatavate alternatiivsete lähteainete arendamist.

Kõiki neid jõupingutusi toetatakse ELi teaduse rahastamise vahenditest. Seni on programmi „Horisont 2020“ alusel toetatud teadus- ja arendustegevust käesoleva strateegiaga otseselt seotud valdkondades rohkem kui 250 miljoni euroga. Umbes pool sellest summast on kasutatud alternatiivsete lähteainete arendamise toetamiseks. Täiendavalt on toetust antud ka ELi ühtekuuluvuspoliitika alusel aruka spetsialiseerumise strateegiate kontekstis⁵⁴. Suur osa neist strateegiatest hõlmab plastiga seotud innovatsiooniprioriteete.

Kuni 2020. aastani eraldatakse veel 100 miljonit eurot, et rahastada esmatähtsaid meetmeid, sh arukamate paremini ringlussevõetavate plastmaterjalide väljatöötamine, ringlussevõetuprotsesside tõhustamine ning ringlussevõetud plastis leiduvate ohtlike ja saasteainete kindlakstegemine ja eemaldamine. Komisjon koostab ka plastiga seotud teadusuuringute ja innovatsiooni strateegilise tegevuskava, et anda juhiseid teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamiseks pärast 2020. aastat.

Käesoleva strateegia eesmärkide saavutamiseks peavad era- ja avalik sektor palju rohkem investeerima ja seda mitte üksnes innovatsiooni. Praegu hoiab erasektorit sortimis- ja ringlussevõtukäitistesse investeerimast tagasi tulususega seotud ebakindlus (arvestades madalaid naftahindu, turuväljundite puudumist jne). Näiteks tegutseb praegu kasumiga vaid ligikaudu kaks kolmandikku Prantsusmaa plasti ringlussevõtu ettevõtetest⁵⁵. Ülejäänud ELi liikmesriikides valitsevast olukorrast on näha,⁵⁶ et selleks, et plasti ringlussevõtt oleks majanduslikult tasuv, tuleb ringlussevõtukäitiseid ajakohastada ja nende võimsust suurendada. Paljude punktis 4.1 välja pakutud meetmete konkreetne eesmärk on suurendada investorite kindlustunnet.

Ametiasutused peavad investeerima ulatuslikumasse ja paremasse liigiti kogumisse. Vajaliku raha saamisel võivad olla väga olulised hästi kujundatud laiendatud tootjavastutuse süsteemid. Näiteks kaetakse mõnes väga suure ringlussevõtumääraga riigis enamik pakendijäätmete eraldi kogumise ja töötlemise kuludest tootjate makstavatest tasudest.

Peale rahastamisallikaks olemise võib laiendatud tootjavastutus pakkuda ka ettevõtjatele majandusstiimuleid säästvamate plasttoodete väljatöötamiseks. Kogu Euroopas hästi kujundatud ja rakendatud laiendatud tootjavastutuse süsteemide abil võib tõhustada ringlussevõetuprotsessi, soodustada ringlussevõttu võimaldavat disaini, vähendada jäätmeid ja prügistamist ning edendada tihedamat dialoogi tootjate, kohalike omavalitsuste ja ringlussevõtjate vahel. Komisjon kavatseb seda mudelit soodustada jäätmealaste õigusaktide kavandatud läbivaatamisel ja muuta see mõjusamaks ühiste parimatel tavadel põhinevate miinimumnõuete kaudu. Et tagada laiendatud tootjavastutuse süsteemide sujuv toimimine ja toetada ringlussevõtmisesse investeerimist, esitab komisjon juhised selle kohta, kuidas tagada tootjate makstavate tasude mõjus eristamine, eriti pakendite puhul. Näiteks võib selliste tasude eristamine

⁵³ Praegu moodustab bioressursipõhine plast 0,5–1 % ELis aastast tarbitud plastist.

⁵⁴ Riikide ja piirkondade innovatsioonistrateegiad, mis on koostatud alt-üles protsessi käigus, kus koostöös tööstussektori ja sidusrühmadega on tehtud kindlaks piirkondliku konkurentsivõime valdkonnad. Komisjon toetab ka piirkondadevahelist partnerlust aruka spetsialiseerumise valdkondades.

⁵⁵ Prantsusmaa keskkonna- ja energeetikaamet, *Analyse de la chaîne de valeur du recyclage des plastiques en France* („Prantsusmaal toimuva plasti ringlussevõtu väärtusahela analüüs“), March 2015.

⁵⁶ *Ibid.*

keskkonnahoidlikkuse alusel (*eco-modulation*) anda tulemusi vaid siis, kui sellest tuleneb rahaline kasu säästvamate tootedisainide valimise eest.

Laiendatud tootjavastutuse põhimõttel võiks luua ka erasektori juhitava fondi, millest rahastada investeeringuid innovatiivsetesse lahendustesse ja uude tehnoloogiasse, mille eesmärk on vähendada esmase plasti tootmise keskkonnamõju. See võiks näiteks toetada ringlussevõetud plasti kasutuselevõttu. Komisjon analüüsib 2019. aasta keskpaigaks koostöös sidusrühmadega sellise fondi ülesehituse võimalikke lahendusi muu hulgas tehnoloogia- ja materjalineutraalsuse ning olemasolevate vahenditega vastastikuse täiendavuse seisukohast, ning uurib põhjalikult selle tehnilist, majanduslikku ja õiguslikku teostatavust.

Ülemineku toetamisel ja investeeringute suunamisel on väga tähtsad ka liikmesriikide otsused maksustamise ja riigihangete kohta⁵⁷. Jäätmealaste õigusaktide läbivaatamise ettepanekus on komisjon rõhutanud majandusvahendite kasutamist, et seada jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt riikide tasandil esmatähtsaks kohale. Prügilasse ladestamise ja põletamisega seotud keskkonnakulude arvessevõtt suurte või järk-järgult suurenevate tasude või maksude kaudu võib parandada plasti ringlussevõtu majanduslikku külge.

Ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest, eelkõige ühtekuuluvuspoliitika vahenditest toetatakse oluliselt ELi ringlussevõtuvõimsuse, sh plasti ringlussevõtu suurendamist. Aastateks 2014–2020 on jäätmekäitluse parandamiseks eraldatud üle 5,5 miljardi euro. Selle tulemusel oodatakse eelkõige jäätmete ringlussevõtu võimsuse suurenemist 5,8 miljoni tonni võrra aastas⁵⁸. Tähtis osa võib olla ka Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondil, mille kaudu võib näiteks toetada väärtusahela suuremat lõimimist ja plasti suletud ahelas ringlussevõtmise projekte. Hiljuti loodud ringmajanduse rahastamise tugiplatvorm aitab suurendada investorite teadlikkust ja hõlbustada ringmajandusprojektide jaoks rahaliste vahendite leidmist.

4.4 Üleilmsete meetmete toetamine

Plastiga seotud võimalused ja probleemid on järjest üleilmsemad ning nende lahendamine aitab oluliselt kaasa 2030. aasta säästva arengu eesmärkide saavutamisele. Väljaspool Euroopat kasvab plasti tarbimine inimese kohta kiiresti, seda eriti Aasias⁵⁹. Plasti väärtusahelad hõlmavad terveid kontinente ja plastijäätmetega kaubeldakse rahvusvaheliselt: ELis saadetakse umbes pool kogutud plastijäätmetest välismaale, teadmata täpselt, kuidas neid seal töödeldakse. Praegu saadetakse rohkem kui 85 % väljaviidavatest plastijäätmetest Hiinasse;⁶⁰ see olukord muutub aga varsti, arvestades Hiina otsust keelata teatavat liiki plastijäätmete sissetoomine,⁶¹ ja seega tekib uusi võimalusi ELi ringlussevõtjatele.

Maailmas on paljudes kohtades vaja nõuetekohaseid plastijäätmetekke vältimise ning plastijäätmete kogumise ja ringlussevõtu süsteeme. Ühest riigist pärit mereprügi võib jõuda teise randadele ning kõikjalt maailmast pärit plastiosakesed kogunevad aja jooksul ookeanides ja meredes, kandununa merehoovustest. Selle probleemi lahendamiseks peab tegema rahvusvahelist koostööd. Ookeanid ja mered on üleilmne hüve ja ühine pärand ning kui praegusi suundumusi ümber ei pöörata, võib neil olla mõju tulevastele põlvkondadele, sest nõrgenevad

⁵⁷ Komisjonil on selliste meetmete toetamiseks hästi kavandatud riigiabiameetmed. Vt 2014/C 200/01, komisjoni teatis: keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised aastateks 2014–2020.

⁵⁸ <https://cohesiondata.ec.europa.eu>

⁵⁹ Lääne-Euroopas ja Põhja-Ameerikas tarbitakse praeguseks plasti ligikaudu 100 kg inimese kohta aastas, Aasias aga üle 20 kg aastas ning oodata on selle näitaja kiiret suurenemist.

⁶⁰ Global Waste Management Outlook 2015.

⁶¹ WTO 18. juuli 2017. aasta teatis G/TBT/N/CHN/1211 ja 15. novembri 2017. aasta teatis G/TBT/N/CHN/1233 mitmesugust liiki jäätmete, sh teatavat liiki plastijäätmete kohta.

mere ökosüsteemid ja tekib ohte inimeste tervisele. Et plast merre ei satuks, on eelkõige tõrjuline turumajandusega riikides vaja kehtestada tõhusad jäätmetekke vältimise ja jäätmekäitluse süsteemid. Selleks on tehtud palju algatusi rahvusvaheliselt (nt G7, G20, ÜRO ja MARPOLi konventsiooni raames⁶²) ja piirkondlike merekonventsioonide alusel ning mereprügi vastaseid meetmeid sisaldab ka ookeanide rahvusvahelise majandamise kava⁶³.

EL toetab jätkuvalt rahvusvahelisi meetmeid, edendab kogu maailmas parimaid tavasid ning toetab välisrahastamisvahendite abil mujal maailmas jäätmetekke vältimise ja jäätmekäitluse parandamist. Komisjon kasutab edaspidigi keskkonna ja tööstussektori üle peetavaid poliitikadialooge ja vabakaubanduslepingute alusel toimuvaid dialooge ning jätkab aktiivset osalemist piirkondlikes merekonventsioonides⁶⁴. Ta osaleb aktiivselt töörühmas, mille ÜRO Keskkonnaassamblee moodustas 2017. aasta detsembris, et kavandada rahvusvahelisi meetmeid meres oleva plastiprügi ja mikroplasti vastu võitlemiseks. 2018. aastal käivitab komisjon projekti, mille eesmärk on vähendada plastijäätmeid ja mereprügi Ida- ja Kagu-Aasias, kus see probleem süveneb kiiresti⁶⁵. Samuti uurib ta, kuidas saaks vähendada plastireostust Vahemeres (toetades Barcelona konventsiooni) ja suurtel valgaladel, arvestades, et valdav osa plastijäätmeid kandub merre jõgede kaudu. Peale muu hõlbustab komisjon ELi äärepoolseimate piirkondade⁶⁶ ja nende naabruses Kariibi mere ning India, Vaikse ja Atlandi ookeani ääres asuvate riikide koostööd mitmesugustes valdkondades, sh jäätmekäitluse ja jäätmete ringlussevõtu alal.

Pikemas perspektiivis on olemas head väljavaated arendada kogu maailmas innovatiivset ringluspõhist plastitööstust. ELis on plasti ringlussevõtu määr juba praegu maailma suurim. Arvestades ELi eesmärke pakendite ringlussevõtu parandamiseks ja ringlussevõtumäära suurendamiseks, on tal head võimalused juhtida uusi suundumusi, toetades eelkõige investeringuid ajakohase ringlussevõtutehnoloogia, uute ringlussevõtuks sobivamate materjalide ning mereprügi piiramist võimaldavate lahenduste väljatöötamiseks.

Et plasti ringlussevõttu kogu maailmas paremini lõimida ja seega luua riigipiire ületav ringluspõhine väärtusahel, on vaja võtta meetmeid käitajate ja ametiasutuste usalduse suurendamiseks. Näiteks edendab komisjon seda, et töötatakse välja rahvusvahelised standardid, mille abil suureneks tööstussektori usaldus ringlussevõetava või -võetud plasti vastu. Samuti on tähtis tagada, et välismaale ringlussevõtmiseks saadetud plasti käideldakse ja töödeldakse samasugustel tingimustel kui need, mis kehtivad ELis jäätmesaadetisi käsitlevate eeskirjade⁶⁷ alusel, ning seega toetada jäätmekäitlusmeetmeid Baseli konventsiooni alusel ja töötada välja ELi sertifitseerimissüsteem ringlussevõtukäitiste jaoks. Ringlussevõetava või -võetud plasti laialdase kasutamise edendamiseks on vaja ka üleilmseid tööstussektori jõupingutusi.

5. Kokkuvõte

Plasti tootmise ja tarbimisega ning olulusringi lõppu jõudnud plasti käitlemisega seotud probleemid saab muuta võimaluseks ELi jaoks ja Euroopa tööstussektori konkurentsivõime jaoks. Järgides nende probleemide lahendamiseks ulatuslikku strateegilist visiooni, mis hõlmab kogu väärtusahelat, on võimalik hoogustada majanduskasvu, töökohtade loomist ja

⁶² Laevade põhjustatava merereostuse vältimise rahvusvahelise konventsiooniga ehk MARPOLi konventsiooniga reguleeritakse laevajäätmete merre heitmist.

⁶³ JOIN(2016)49.

⁶⁴ EL osaleb OSPARi (Kirde-Atlandi piirkond), HELCOMi (Läänemeri) ja Barcelona (Vahemeri) konventsioonid ning toetab Bukaresti konventsiooni (Must meri).

⁶⁵ Partnerluse rahastamisvahendi raames.

⁶⁶ Euroopa Liidu üheksa äärepoolseimat piirkonda on kuus Prantsusmaa ülemereterritooriumi (Prantsuse Guajaana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion ja Saint-Martin), kaks Portugali autonoomset piirkonda (Assoorid ja Madeira) ning üks Hispaania autonoomne piirkond (Kanaari saared).

⁶⁷ Määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta.

innovatsiooni. Lisaks võib see aidata kinnitada Euroopa juhtrolli üleilmsete lahenduste leidmisel ja üle minna vähese CO₂-heitega ringmajandusele, samas kui kodanikele saab osaks puhtam ja ohutum keskkond.

Käesolev strateegia sisaldab konkreetseid meetmeid, mille eesmärk on muuta visioon ringluspõhisemast plastimajandusest reaalsuseks. Komisjoni põhieesmärk on astuda otsustavaid samme oma praeguste volituste raames ja teha samas ettevalmistusi pikaajalisemate meetmete võtmiseks. On tähtis, et ka teised peamised osalised teeksid oma osa. Seepärast kutsub komisjon Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles käesolevat strateegiat ja selle eesmärke heaks kiitma, ning ootab riigisisestelt ja piirkondlikelt ametiasutustelt, linnadelt, samuti kõigilt plasti väärtusahelas osalejatelt ja asjakohastelt sidusrühmadelt otsustavate ja konkreetsete meetmete võtmist.